

Löftena Finlands nya reaktor inte kan hålla

Kärnreaktorn Olkiluoto 3 är den första i sitt slag och ska bli världens största kärnreaktor när den står färdig. Reaktorn byggs av det franska statliga företaget AREVA i Olkiluoto, Finland, på uppdrag av konsortiet Industrins kraft där bl a Fortum och Stora Enso ingår som stora ägare. Reaktorn, som är den första som beställts i något industriland efter olyckan i Tjernoby 1986, har från starten varit drabbat av omfattande kvalitetsproblem, stora förseningar och skenande kostnader. Projektet har inte kunnat leverera något av det som utlovades i samband med att beslutet att bygga reaktorn togs av Finlands politiker.

Löftena och verkligheten

I Finland är det parlamentet som har det sista ordet när det gäller kärnkraftsprojekt. Eftersom Finlands folkvalda var de som beslutade om reaktorbygget, presenteras Olkiluoto 3 ofta som ett bra exempel på en öppen process i ett demokratiskt land. Processen kan visserligen beskrivas som demokratiskt men beslutet att bygga den nya kärnreaktorn har visat sig vara baserat på vilseledande information. Innan Finlands folkvalda röstade om bygget, fick de vissa löften av Industrins kraft, kärnkraftsindustrin och den myndighet som tog fram underlaget inför beslutet. Löften som idag har visat sig vara falska.

Löften: Den nya reaktor...	Verkligheten
...kommer att kräva investeringar på 25 miljarder kronor och ta 4 år att bygga. ¹	Redan när kontraktet skrevs hade köpeskillingen stigit till 32 miljarder sek och byggtiden ökat till 4,5 år. Under byggets gång har kostnadsökningar och förseningar gjort att priset på reaktorn nu beräknas hamna på minst 55 miljarder kronor och att byggtiden uppskattas till totalt åtta år. Stora osäkerheter finns fortfarande och ytterligare förseningar förväntas. ²
...är det enklaste och billigaste sättet, både att nå Kyotoåtagandena och att fortsätta minska utsläppen av växthusgaser på sikt. ³	Vad gäller de generella löftena om reducerade utsläpp, har de visat sig vara starkt överdrivna. Det påstods att reaktorn skulle minska koldioxidutsläppen med 7-10 miljoner ton per år från att den togs i drift. Men nu förväntas det bara bli en tredjedel av vad som utlovades. ⁴ Dessutom innebär förseningarna att reaktorn inte kommer att hjälpa Finland att nå sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet överhuvudtaget, eftersom reaktorn tidigast kan tas i drift efter att Kyotoperioden (2008-2012) löpt ut. Samtidigt har andra planer på utsläppsminskningar övergetts, eftersom man räknade med att den nya reaktorn skulle ge de nödvändiga minskningarna. <u>Att nå Kyotoåtagandena i Finland hade varit enklare och billigare utan den nya reaktorn i Olkiluoto.</u>
... kommer att leverera billig el vilket innebär att nordiska konsumenter sparar 5 miljarder kronor om året. ¹	Finlands basindustrier hävdar att förseningarna av den nya reaktorn kommer att kosta Nordens elkonsumenter 30 miljarder kronor i högre elpriser. ⁵ <u>Elpriserna under perioden 2008-2012 skulle ha blivit lägre om reaktorn inte hade byggts.</u>

<p>...är ett marknadsfinansierat projekt.¹</p>	<p>Både den franska myndigheten Coface och flera statliga banker ledda av Bayerische Landesbank har sett till att projektet över lag har fått fördelaktiga villkor och lån till mycket låg ränta.⁶ Omkring 60 procent av direktinvesteringarna kommer från företag som kontrolleras av den franska staten eller kommuner. Det kan inte räknas som annat än subventioner.⁷</p>
<p>...kommer att skapa jobb för finska arbetare. Hälften av investeringarna kommer att stanna i Finland.¹</p>	<p>Alla viktiga kontrakt har gått till utländska underleverantörer. Till och med på själva byggplatsen i Olkiluoto är bara en tredjedel av arbetarna inhemska.⁸ Som mest kommer 25 procent av investeringarna att stanna i Finland. Det skulle ha skapats <u>fler arbetstillfällen och affärsmöjligheter om den nya reaktorn inte hade byggts</u> och man istället valt att bygga ut och utveckla förnybara energikällor.⁹</p>
<p>...kommer att minska Finlands beroende av importerad energi från Ryssland.³</p>	<p>Finland importerar dels rysk gas som används till fjärrvärme och till att reglera toppar i elkonsumtionen – något som kärnkraften inte kan ersätta. Dels importeras billig, rysk kärnkraftsel när efterfrågan på el är extra stor - något som ny finsk ny kärnkraft p.g.a. högre kostnader inte kan konkurrera ut. Det enda sättet att bli av med elimporten är att effektivisera energianvändningen. På grund av man misslyckats med att effektivisera energikonsumtionen i byggnader, bostäder och ekonomins tjänstesektor kommer Finland att fortsätta vara beroende av energi från Ryssland när den nya reaktorn tas i bruk.¹⁰</p>
<p>...kommer inte att hindra utvecklingen av energieffektiviseringar och förnybar energi.¹ Ny politik kommer att introduceras på området.</p>	<p>Utbyggnaden av el från förnybara källor, framförallt vindkraft, har släpat efter och investeringar i kraftvärmeverk har avstannat.¹¹ Trots en enorm potential rankas Finland av revisionsföretaget Ernst & Young som det tredje minst attraktiva landet för investeringar i förnybar energi och det minst attraktiva för vindkraft. Rankingen omfattar 25 länder.¹²</p>

¹ Finnish cabinet of ministers, January 2002 – decision-in-principle on the construction of OL3. <http://www.tem.fi/files/13606/tvo1401.pdf>

² POWERnews September 2, 2009: AREVA Suffers Hefty Losses from Delays in Finnish EPR Project.

http://www.powermag.com/POWERnews/AREVA-Suffers-Hefty-Losses-from-Delays-in-Finnish-EPR-Project_2151.html

³ Valtioneuvosto 27.3.2001: Kansallinen ilmastostrategia VNS 1/2001. [Finnish cabinet of ministers 27 March 2001: National climate strategy.]

⁴ Finnish Energy Industries 2008: Sähköntuotantoskenaariot vuoteen 2030. <http://www.energia.fi/>

⁵ Kauppalehti (Finnish financial newspaper) 11 Sep 2007: Olkiluodon myöhästymisen maksaa kolme miljardia euroa.

http://yle.fi/uutiset/talous_ja_politiikka/2007/09/kauppalehti_olkiluodon_myohastyminen_maksaa_3_miljardia_250245.html

⁶ European renewable energies federation press release 24 Oct 2006. http://www.eref-europe.org/dls/pdf/2006/eref_pr_241006.pdf

⁷ TVO Ownership and finances. <http://www.tvo.fi/www/page/261/>

⁸ Finnish Broadcasting company YLE 11 Oct 2007: Ydinvoimalan kotimaisuusaste voi jäädä tavoitteista.

<http://www.yle.fi/uutiset/24h/id72082.html>

⁹ Wind power alone could have created 10000-20000 jobs: Tuulivoima Suomessa - Vientinäkyymiä ja päästövähennyksiä. CLIMTECH 2/2002.

www.vtt.fi/pro/climtech/material/climtech_2-02_fin2.pdf.

¹⁰ Energy scenario report commissioned by the Finnish government as a basis for the 2005 energy strategy. Forsström, J. and Lehtilä, A. 2005:

Skenaarioita ilmastopolitiikan vaikutuksista energiatalouteen. VTT Processes. <http://www.vtt.fi/inf/pdf/workingpapers/2005/W36.pdf>

¹¹ See for references and graphs Lauri Myllyvirta 2007: Real, nuclear-free energy solutions for Finland. <http://www.olkiluoto.info/en/18/3/127/>

¹² Ernst & Young – Renewable Energy Country Attractiveness

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Industry_Utillities_Renewable_energy_country_attractiveness_indices/\\$file/Industry_Utillities_Renewable_energy_country_attractiveness_indices.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Industry_Utillities_Renewable_energy_country_attractiveness_indices/$file/Industry_Utillities_Renewable_energy_country_attractiveness_indices.pdf)